Lietas arhīva Nr. /lietas arhīva numurs/
ECLI:LV:ADRJRIT:2018:1205.A420162018.3.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2018.gada 5.decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese A.Pūcīte,

piedaloties pieteicējam /pers. A/, pieteicēja /pers. A/ pilnvarotajam pārstāvim /pers. B/,
atbildētājas Rīgas pilsētas pašvaldības pusē pieaicinātās Rīgas bāriņtiesas pilnvarotajām pārstāvēm /pers. C/ un /pers. D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc /pers. A/ pieteikuma par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu piemērots iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums /pers. E/ uzturēšanai, kā arī par morālā kaitējuma 500 *euro* un zaudējumu 300 *euro* atlīdzinājumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2017.gada 9.novembrī trešā persona /pers. F/ (turpmāk arī – māte) vērsās Rīgas bāriņtiesā (turpmāk – bāriņtiesa) ar iesniegumu, lūdzot piešķirt viņai iedzīvotāju ienākuma nodokļa (turpmāk – IIN) atvieglojumus par dēla /pers. E/ (turpmāk – arī dēls) uzturēšanu, jo viņa nevarot vienoties par minēto ar pieteicēju /pers. A/ *(lietas 1.sējuma 55.lapa)*.

[2] Ar bāriņtiesas 2017.gada 19.decembra lēmumu Nr. /Lēmuma Nr./ (turpmāk – Lēmums) nolemts IIN atvieglojumu dēla /pers. E/ uzturēšanai piemērot trešajai personai *(lietas 1.sējuma 14. – 16.lapa)*. Lēmums pamatots ar turpmāk minēto.

[2.1] /pers. F/ 2017.gada 19.decembra bāriņtiesas sēdē paskaidrojusi, ka ģimenē aug trīs bērni (trīņi), kuru ikdienas aprūpi nodrošina /pers. F/. Bērnu māte uz savstarpēji ar bērnu tēvu noslēgtas vienošanās pamata saņem nodokļa atvieglojumus par apgādājamiem /pers. G/ un /pers. H/, savukārt /pers. A/ saņem nodokļa atvieglojumus par apgādājamo /pers. E/.

[2.2] /pers. A/ ik mēnesi maksā uzturlīdzekļus visu trīs bērnu uzturam 300 *euro* apmērā, kā arī pārskaita ģimenes valsts pabalstu, kura saņēmējs ir viņš. /pers. A/ saņem visus atvieglojumus par bērniem – par elektrību, nekustamo īpašumu, kā arī transportlīdzekli, jo bērni ir deklarēti tēva dzīvesvietā.

[2.3] No bērnu mātes teiktā secināms, ka ikdienā viņai ir lielāki izdevumi par bērniem, jo viņa iegādājas bērniem apģērbu, apavus, apmaksā dzimšanas dienu svinību izdevumus, nodrošina bērniem kino, baseina, izklaides centru, sporta nodarbību apmeklējumu, kā arī nodrošina veselības aprūpi un izglītību, viņai ir jāapmaksā arī ceļa izdevumi, lai nogādātu bērnus izglītības iestādē un uz sporta nodarbībām.

[2.4] Nodokļa atvieglojuma piešķiršanai noteicošais ir tas, kurš no vecākiem bērnu uztur jeb aprūpē ikdienā. Bāriņtiesa norāda, ka bērna dzīvesvietai ir būtiska nozīme, pieņemot lēmumus šādas kategorijas lietās. Ir vispārzināms fakts, ka bērna uzturēšanas izdevumos ir iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem utt., turklāt bērna audzināšanas un aprūpes gaitā var rasties arī neparedzēti papildu izdevumi, līdz ar to vecākam, kurš ikdienā veic bērna uzraudzību un uzturēšanu, ir nepieciešams lielāks atbalsts bērna uzturēšanai.

[2.5] Bāriņtiesai nav pamata apšaubīt, ka /pers. E/ dzīvo pie /pers. F/ un ka viņa īsteno /pers. E/ aprūpi ikdienā, nodrošina bērna ikdienas vajadzības, ko apliecina /pers. F/ un /pers. A/ paskaidrojumi. Bāriņtiesa nav guvusi pārliecību, ka /pers. A/ no saviem līdzekļiem katru mēnesi iegulda lielāku naudas summu bērna uzturēšanai, tā neapšauba, ka pieteicējs savu iespēju robežās iesaistās bērna uzturēšanā un nodokļu atvieglojumus daļēji izlieto bērna vajadzībām, taču tiesu praksē atzīts, ka nodokļa atvieglojuma piešķiršanai noteicošais ir tas, kurš no vecākiem bērnu uztur jeb aprūpē ikdienā.

[2.6] Bāriņtiesa, izvērtējot lietas materiālus kopsakarā, guvusi apliecinājumu, ka, piemērojot nodokļa atvieglojumus bērna mātei, palielināsies viņas ienākumi, līdz ar to iespēja palielināt ikdienas izdevumiem paredzēto naudas summu, kas kopumā veido ģimenes, tajā skaitā ģimenē augošā bērna, labklājības līmeni un kas atbilst nodokļu atvieglojuma bērna uzturam un piemērošanas mērķim, līdz ar to ir pamats turpmāk nodokļu atvieglojumu piemērot bērna mātei, nevis pieteicējam.

[3] 2018.gada 19.februārī Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicēja pieteikums, ar kuru tiek pārsūdzēts Lēmums un lūgts piešķirt nodokļa atvieglojumu pieteicējam un uzlikt par pienākumu bāriņtiesai samaksāt pieteicējam morālo kaitējumu 500 *euro* apmērā. Pieteikums pamatots ar turpmāko *(lietas 1.sējuma 4. – 12.lapa)*.

[3.1] Pieteicējs, iepazīstoties ar bāriņtiesas lietas materiālu kopijām, konstatējis, ka lietā neatrodas sākotnējais bērnu mātes iesniegums, bet gan cits, kura saturs bija atšķirīgs no pirmā iesnieguma, ar kuru pieteicējs bija iepriekš bāriņtiesā iepazinies. Līdz pat bāriņtiesas lietas materiālu saņemšanai pieteicējs nezināja, ka lietā ir iesniegts cits bērnu mātes iesniegums. Turklāt Rīgas bāriņtiesas 2017.gada 9.novembra sarunas protokolā, kas pieņemts no bērnu mātes, paskaidrotais daļēji atbilst sākotnēji pieteicējam uzrādītā iesnieguma saturam.

[3.2] Bāriņtiesas lēmums ir prettiesisks, jo tas pieņemts balstoties tikai uz bērnu mātes sniegtajām nepatiesajām ziņām, turklāt pieteicējs norāda, ka sākotnēji bāriņtiesas lieta tika ierosināta uz bērnu mātes sākotnējā iesnieguma, nevis uz vēlāk iesniegtā iesnieguma pamata, un Rīgas bāriņtiesas prettiesiskās rīcības rezultātā sākotnējais iesniegums no bāriņtiesas lietas materiāliem ir pazudis.

[3.3] Pieteicējs uzskata, ka viņa iesniegtie pierādījumi bāriņtiesas lietā bija vērā ņemami un vērtējami kopsakarā ar bērnu mātes sūdzību. Pieteicēja

iesniegtie pierādījumi norādīja uz bērnu mātes nepamatotās prasības celšanas pamatu kā tādu. Savukārt Rīgas bāriņtiesas rīcības rezultātā tas novedis pie nepareizu un nepatiesu faktu konstatēšanas, prettiesiska lēmuma pieņemšanas un pieteicēja subjektīvo tiesību un tiesisko interešu aizskāruma. Pieteicējs vērš tiesas uzmanību, ka konkrētajā gadījumā morālais kaitējums viņam no bāriņtiesas puses nodarīts ar tās 2018.gada 9.janvāra atbildē Nr./Vēstules Nr./ „Par piezīmēm protokolā" norādīto par 2018.gada 3.janvāra iesnieguma atstāšanu bez virzības un ar Rīgas bāriņtiesas procesuālo pārkāpumu veikšanu bāriņtiesas lietā – sēdes laikā atsakot un pievienojot pieteicēja iesniegtos pierādījumus, kā rezultātā ticis pieņemts prettiesisks Lēmums.

[3.4] Pieteicējs informē, ka, realizējot bērnu aizgādību, viņš nodrošina aizgādību par visu trīs bērnu, ne tikai /pers. E/ veselību, izglītību, veselīgu attīstību utt. Pieteicējs norāda, ka ar bērniem kopā brauc ekskursijās, apmeklē dažādus svētku pasākumus. Pienākumus attiecībā uz bērnu ikdienas aizgādību un arī atsevišķi pret /pers. E/ pieteicējs izpildījis un turpina pildīt pienācīgi un pilnā apjomā.

[3.5] Pieteicējs vērš tiesas uzmanību, ka no 2016.gada un 2017.gada kalendāra izdrukas un kalendāra tabulas konstatējams, ka sākot no 2016.gada marta mēneša līdz 2017.gada 17.decembrim, kas kopā ir 657 dienas, bērni pie pieteicēja dzīvesvietā atradušies kopā 259 dienas, no kurām 102 dienas ir kalendārā noteiktās brīvdienas vai svētku dienas. Norādītais pierāda, ka bērnu aizgādību savā dzīvesvietā pieteicējs realizē bieži, tikai par 139 dienām, visa perioda laikā, mazāk nekā bērnu māte. Bērnu aizgādības laikā pieteicējs pilnībā nodrošina bērnus ar uzturu un visu nepieciešamo, par ko bērnu mātei pieteicējs nav lūdzis vai no viņas saņēmis finansiālu vai cita materiāla rakstura palīdzību.

[4] 2018.gada 22.martā Administratīvajā rajona tiesā saņemts bāriņtiesas paskaidrojums Nr. /Paskaidrojuma Nr./*(lietas 1.sējuma 71. – 74.lapa)*, kurā bāriņtiesa lūdz noraidīt pieteikumu kā nepamatotu, atsaucoties uz Lēmumā pausto un papildu norādot turpmāko.

[4.1] Likumdevējs normatīvajos aktos precīzi nav noteicis kritērijus, pēc kuriem bāriņtiesai jāvadās, kuram no vecākiem ir jāpiemēro IIN atvieglojums. Arī Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija 2014.gada 6.janvāra metodiskajos noteikumos bāriņtiesām „Par grozījumiem likumā „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli"" nav uzskaitījusi nosacījumus, kurus jāvērtē, pieņemot attiecīgos lēmumus, līdz ar to bāriņtiesai pašai katrā gadījumā individuāli jāvērtē lietas apstākļi.

[4.2] Bāriņtiesa uzskata, ka bērna dzīvesvietai ir būtiska nozīme, pieņemot lēmumus šādas kategorijas lietās, jo tas atzīts arī tiesu praksē. No loģikas un dzīvē gūtiem novērojumiem pilnīgi visus bērna izdevumus nevienā aprēķinā nav iespējams ietvert un bērna audzināšanas un aprūpes gaitā var rasties papildus neparedzēti izdevumi, tam vecākam, kurš ikdienā rūpējas par bērnu un audzina to, vienmēr ir lielāki tam vecākam, kurš ar bērnu pavada mazāk vai nemaz laika *(Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģijas 2014.gada 22.oktobra spriedums lietā Nr.C30794212)*. Vecāks, ar kuru bērns ikdienā dzīvo, arī nodrošina visas bērna ikdienas vajadzības un bērna interesēs ir, lai tieši tas vecāks, ar kuru viņš dzīvo, saņemtu jebkādu papildus materiālu atbalstu no valsts, tajā skaitā arī IIN atvieglojumu, lai nodrošinātu atbalsta sniegšanu vecākam, kuram radās papildus izdevumi sakarā ar nepieciešamību ikdienā audzināt un aprūpēt bērnu.

Tēvs maksā uzturlīdzekļus pamatojoties uz vecāku vienošanos, kā arī papildus var piedalīties vai nepiedalīties bērna aprūpē, ko apliecina lietā esošie dokumenti. Savukārt mātei, veicot ikdienas aprūpi par bērnu, izdevumi ir pastāvīgi un pieaug atbilstoši bērna vajadzībām un faktiskajai situācijai.

Tādējādi IIN atvieglojums ir piemērojams tieši trešajai personai, jo bērns pastāvīgi dzīvo ar viņu, tādējādi trešajai personai objektīvi ir lielāki izdevumi bērna uzturēšanai un aprūpes nodrošināšanai.

[4.3] Attiecībā uz pieteicēja norādīto par viņam nodarīto morālo kaitējumu bāriņtiesa vērš uzmanību, ka bāriņtiesas veiktas darbības, sagatavojot lietu izskatīšanai bāriņtiesas sēdē un Lēmuma pieņemšanai ir procesuālās darbības, nevis bāriņtiesas faktiskā rīcība, līdz ar to tās nav pārsūdzamas atsevišķi. Par attiecīgajiem iebildumiem bāriņtiesa pieteicējam jau sniegusi paskaidrojumus, tie nekādā veidā neietekmēja un nevarēja ietekmēt Lēmumu pēc būtības.

Pieteicējs nav pamatojis, kādu kaitējumu Lēmums radījis viņam, un pieteicēja mērķi gūt materiālu labumu. Līdz ar to bāriņtiesa vērš uzmanību, ka bāriņtiesa aizsargā vienīgi bērna tiesiskās intereses, un IIN atvieglojuma piemērošana vecākam, kura aprūpē atrodas bērns, mērķis ir nodrošināt atbalsta sniegšanu, kas kopumā uzlabo ģimenes situāciju, kurā aug bērns.

Ņemot vērā minēto, bāriņtiesa uzskata, ka Lēmums pieņemts bērna vislabākajās interesēs, ir tiesisks un pamatots, līdz ar to pieteikums par morālā kaitējuma 500 *euro* apmērā atlīdzināšanu ir noraidāms.

[5] 2018.gada 8.maijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts trešās personas paskaidrojums *(lietas 1.sējuma 151.-153.lapa)*, kurā viņa norāda, ka Lēmums ir tiesisks. Tāpat bērna māte norāda, ka pieteicējam saskaņā ar viņu starpā noslēgto vienošanos ir neierobežotas saskarsmes tiesības ar bērniem. Bērnu māte norāda, ka, neskatoties uz to, ka pieteicējs maksā katru mēnesi 300 *euro* uzturlīdzekļus, naudas līdzekļus, kas nepieciešami bērnu izglītībai, attīstībai un veselībai, pieteicējs un bērnu māte maksā vienādās daļās, proti, neatkarīgi no uzturlīdzekļiem. Bērnu māte norāda, ka starp viņu un pieteicēju 2015.gada 31.martā noslēgtā papildvienošanās paredz, ka tiklīdz viņa ar bērniem mainīs dzīvesvietu, pieteicējs valsts ģimenes pabalsta saņemšanai pilnvaros viņu, taču pieteicējs to vēl joprojām nav izdarījis. Papildus bērnu māte norāda, ka par to, ka viņa vērsīsies ar iesniegumu Valsts ieņēmumu dienestā, lai turpmāk saņemtu IIN atvieglojumus par /pers. E/, viņa pieteicēju ir vairākkārtīgi brīdinājusi. Turklāt kopš 2018.gada 1.janvāra pieteicējs nav pildījis ne viņa un bērnu mātes starpā noslēgto vienošanos, ne papildvienošanos, un bērnu māte pati apmaksā visus ar bērnu uzturēšanu saistītos izdevumus.

[6] Tiesas sēdē pieteicējs un viņa pilnvarotais pārstāvis pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz tajā minētajiem argumentiem.

Pieteicējs papildināja pieteikumu ar prasījumu par zaudējumu atlīdzinājumu 300 *euro* apmērā, kas radušies saistībā ar juridiskās palīdzības saņemšanu konkrētajā lietā *(lietas 164. – 166.lapa)*.

Atbildētājas pusē pieaicinātās bāriņtiesas pilnvarotās pārstāves pieteikumu neatzina, atsaucoties uz paskaidrojumos un Lēmumā minētajiem argumentiem.

Trešā persona uz tiesas sēdi neieradās un nepaziņoja tiesai par neierašanās iemesliem. Tā kā tiesa trešajai personai bija paziņojusi par tiesas sēdes laiku un vietu Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā, tiesa atzina trešās personas neierašanos par neattaisnotu.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējot lietas apstākļus un lietā esošos pierādījumus, secina, ka pieteikums ir noraidāms.

[8] Lietā nav strīda par to, ka ne vienam no vecākiem (pieteicējs un trešā persona) nav noteikta dēla atsevišķa aizgādība. Tāpat lietā nav strīda par to, ka pieteicējs ikdienā nedzīvo kopā ar dēlu un viņa ikdienas aprūpi un uzraudzību nodrošina trešā persona (pieteicējs minēto apliecināja tiesas sēdē), tāpat nav strīda, ka pieteicējs maksā uzturlīdzekļus par bērniem, kā arī veic citus maksājumus bērnu interesēs. Lietā nav strīda arī par to, ka līdz bāriņtiesas lēmumam IIN atvieglojumu par dēlu saņēma pieteicējs.

Lietā strīds ir par to, kuram no vecākiem – pieteicējam vai trešajai personai – pienākas IIN atvieglojums par nepilngadīgā dēla uzturēšanu.

[9] Likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 13.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunkts paredz, ka nodokļa maksātājam tiek piemērots IIN atvieglojums par nepilngadīga bērna uzturēšanu. Savukārt šā panta 3.^{2}daļa cita starp noteic, ja vecāki aizgādību īsteno kopīgi un savstarpēji nevar vienoties par to, kuram no viņiem pienākas atvieglojums par apgādībā esošu personu, atvieglojumu par apgādībā esošu personu piemēro tam nodokļu maksātājam – vecākam, kurš norādīts bāriņtiesas lēmuma par vecāku domstarpību izšķiršanu rezolutīvajā daļā.

Tātad, ņemot vērā to apstākli, ka ne pieteicējam, ne arī trešajai personai nav noteikta dēla atsevišķa aizgādība, proti, dēla aizgādību viņi īsteno kopīgi un nevar vienoties, bāriņtiesa izlemj to, kuram no viņiem atvieglojums piemērojams.

[10] No iepriekš minētā likuma „Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" 13.panta pirmās daļas 1.punkta „a" apakšpunkta un šā panta 3.^{2}daļas secināms, ka nodokļa atvieglojums pienākas vienam no vecākiem par apgādībā esoša bērna uzturēšanu. No Civillikuma 177.pantā ietvertajiem jēdzienu skaidrojumiem secināms, ka bērna uzturēšana ir ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšana, bērna kopšana un viņa izglītošana un audzināšana (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam); uzturēšana tā ir bērna ikdienas aprūpe. Savukārt, saskaņā ar Civillikuma 178.panta otro daļu, gadījumos, kad vecāki dzīvo šķirti, bērna aprūpi īsteno tas no vecākiem, pie kura bērns dzīvo.

Tātad no iepriekš minētā tiesiskā regulējuma skaidri un nepārprotami ir secināms, ka IIN atvieglojums par apgādībā esoša bērna uzturēšanu pienākas tam vecākam, pie kura bērns dzīvo un kurš īsteno viņa ikdienas aprūpi. Šo tiesas secinājumu pēc būtības apstiprina arī līdzšinējā administratīvo tiesu prakse, kurā secināts, ka IIN atvieglojuma piešķiršanai noteicošais ir tas, kurš no vecākiem bērnu uztur jeb aprūpē ikdienā. Atvieglojuma piešķiršanu nevar ietekmēt ne vecāku ienākumu, tostarp darba algas lielums, ne vecāka spēja vai nespēja maksāt tiesas piespriestos vai paša pielemtos uzturlīdzekļus. Turklāt bērna aprūpe neaprobežojas tikai ar materiālu atbalstu *(sk., piemēram, Administratīvās apgabaltiesas 2015.gada 4.decembra spriedumu lietā Nr.A420170215, Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 29.oktobra, 12.novembra, 2016.gada 9.maija 2016.gada 22.jūnija spriedumus lietās Nr.A420263315, Nr.A420242815, Nr.A420172616 un Nr.420176616)*.

[11] Konkrētajā gadījumā pieteicējs un trešā persona dzīvo šķirti. 2014.gada 9.decembrī starp pieteicēju un trešo personu noslēgta vienošanās par laulības laikā iegūtās mantas sadali, bērnu aizgādību, saskarsmes tiesībām un bērna uzturlīdzekļiem *(lietas 39. – 40.lapa)*. Puses vienojušās, ka līdz visu trīs viņu bērnu pilngadības sasniegšanai trešajai personai ir ikdienas aizgādības tiesības, proti, bērni dzīvo kopā ar trešo personu, kura pēc saviem ieskatiem ikdienā īsteno bērnu aprūpi un uzraudzību viņu dzīvesvietā *(3.1.2.apakšpunkts)*. Pieteicējs līdz bērnu pilngadībai apņemas maksāt uzturlīdzekļus bērnu uzturam 300 *euro* mēnesī, taču to apmērs nedrīkst būt mazāks par normatīvajos aktos noteikto minimālo uzturlīdzekļu summu *(3.2.2.apakšpunkts)*.

2015.gada 31.martā starp pieteicēju un trešo personu noslēgta papildvienošanās par grozījumiem un papildinājumiem 2014.gada 9.decembra vienošanās par laulības laikā iegūtās mantas sadali, bērnu aizgādību, saskarsmes tiesībām un bērna uzturlīdzekļiem *(lietas 41.lapa)*. Minētā vienošanās paredz, ka ģimenes valsts pabalstu turpmāk saņems trešā persona *(1.2.apakšpunkts)*. IIN atvieglojumus par trešās personas un pieteicēja kopīgajiem bērniem /pers. G/ un /pers. H/ saņems trešā persona, bet par kopīgo dēlu /pers. E/ – pieteicējs *(1.4.un 1.5.apakšpunkts)*. Savukārt naudas līdzekļus, kas ir svarīgi un nepieciešami /pers. G/ un /pers. H/ izglītībai, attīstībai un veselībai maksā trešā persona, bet /pers. E/ nepieciešamos naudas līdzekļus – pieteicējs *(1.6.un 1.7.apakšpunkts)*.

Līdz ar to no minētā un no tiesas sēdē pieteicēja paskaidrotā izriet, ka, neskatoties uz pušu vienošanos par izdevumu par bērniem savstarpējo sadali, bērni ikdienā dzīvo pie trešās personas.

Tādējādi no lietā konstatētajiem faktiskajiem apstākļiem nepārprotami ir secināms, ka dēls dzīvo nevis pie pieteicēja, bet pie trešās personas, kura tad arī nodrošina viņa ikdienas aprūpi – ikdienā audzina un aprūpē dēlu /pers. E/, nodrošinot ēdienu, apģērbu, rūpējoties, lai viņam ir pieejama veselības aprūpe un izglītība.

Līdz ar to arī IIN atvieglojums par dēla uzturēšanu pienākas tieši trešajai personai, nevis pieteicējam.

Tiesa norāda, ka lietā nav izšķirošas nozīmes apstāklim, ka pieteicējs nepārprotami rūpējas par visiem saviem bērniem, tostarp par dēlu /pers. E/, no savas puses nodrošinot uzturlīdzekļus. Kā pareizi norādījusi bāriņtiesa, tieši vecākam, kurš ikdienā aprūpē bērnu rodas lielāki izdevumi, dēļ to neparedzamības. Turklāt IIN nodokļa atvieglojuma patiesajam ieguvējam ir jābūt nevis vecākam, bet gan pašam bērnam, par kuru valsts IIN atvieglojuma veidā sniedz pabalstu. Savukārt bērns minēto ieguvumu vistiešāk un nepastarpināti var saņemt tad, ja tas tiek piemērots vecākam, kurš aprūpē viņu ikdienā.

[12] Apvienoto Nāciju Organizācijas 1989.gada konvencijas par bērna tiesībām 3.panta 1.punkts noteic, ka visās darbībās, kas ir saistītas ar bērniem, neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai privātās sociālās nodrošināšanas institūcijas, tiesas, administratīvas institūcijas vai likumdošanas orgāni, primārajam apsvērumam ir jābūt bērna vislabākajām interesēm. Savukārt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta otrā daļa noteic, ka visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses.

Izskatāmajā lietā, pieņemot Lēmumu, ar kuru IIN atvieglojums par dēla uzturēšanu noteikts trešajai personai, ir nodrošinātas bērna vislabākās intereses, jo viņa aprūpei paredzētais finansējums tiek saņemts ģimenē, kurā tiek nodrošināta dēla ikdienas aprūpe. Proti, dēla aprūpe ir nodrošināma gan ar pieteicēja maksāto uzturlīdzekļu, gan arī ar trešajai personai (ikdienas aprūpes īstenotāja) paredzētā IIN atvieglojuma palīdzību.

[13] Ņemot vērā spriedumā izvērtētos apstākļus, tiesa atzīst, ka Lēmums atbilst bērna vislabākajām interesēm, tas ir tiesisks un pamatots.

[14] Pieteicējs pieteikumā lūdz atzīt bāriņtiesas atteikumu pievienot piezīmes bāriņtiesas lietai, bāriņtiesas sēdē pieteicēja iesniegto dokumentu, kas norādīti 2017.gada 19.decembra iesniegumā, nepievienošanu bāriņtiesas lietai un 2018.gada 3.janvāra iesnieguma atstāšanu bez virzības par prettiesisku.

Kā izriet no pieteicēja 2017.gada 19.decembra iesnieguma *(lietas 101. – 115.lapa)*, pieteicējs vēlējies bāriņtiesai iesniegt pierādījumus par to, ka viņš uztur savus bērnus, veicot dažādus maksājumus par viņiem, kā arī pierādījumus par to, ka bērni regulāri ciemojās pie viņa. Savukārt no 2018.gada 3.janvāra iesnieguma *(lietas 132.lapa)* izriet, ka pieteicējs 2017.gada 19.decembra bāriņtiesas sēdē vairākkārtīgi ir lūdzis pievienot lietas materiāliem ar 2017.gada 19.decembra iesniegumu iesniegtos dokumentus, bet minētais fakts nav atspoguļots bāriņtiesas protokolā.

Pārbaudot lietas materiālus, tiesa konstatē, ka bāriņtiesa ir pieņēmusi pieteicēja 2017.gada 19.decembra iesniegumu ar daļu tam pievienotajiem pierādījumiem, kā arī minētos dokumentus pievienojusi bāriņtiesā ierosinātajai administratīvajai lietai Nr./Lietas Nr./. Minēto apliecina, gan bāriņtiesas izdarītās atzīmes uz iesnieguma, gan fakts, ka bāriņtiesa, sniedzot paskaidrojumus Administratīvajai rajona tiesai, pati ir iesniegusi tiesai gan iesniegumu,

gan tam pievienotos dokumentus. Attiecībā uz atsevišķu dokumentu nepievienošanu lietai, tiesa norāda, ka saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 59.panta pirmo daļu pēc administratīvās lietas ierosināšanas iestāde iegūst informāciju, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešama, lai pieņemtu attiecīgo lēmumu. Tātad, minētais norāda, ka iestāde pieņem tos dokumentus, kuriem ir nozīme lietā, tādējādi iestādei ir tiesības vērtēt attiecīgo dokumentu attiecināmību uz konkrēto lietu un vai konkrētie pierādījumi var ietekmēt procesa rezultātu. Tiesa, iepazīstoties ar dokumentiem, kurus pēc pieteicēja norādītā bāriņtiesa nav pievienojusi lietai, atzīst, ka tie nevarēja ietekmēt konkrētās lietas iznākumu, jo lietā pēc būtības nav strīda par to, ka pieteicējs nerūpētos par bērniem. Līdz ar to tiesa nekonstatē procesuālu pārkāpumu bāriņtiesas rīcībā, nepievienojot lietai atsevišķus pieteicēja iesniegtos dokumentus.

Attiecībā uz 2018.gada 3.janvāra iesnieguma atstāšanu bez virzības tiesa norāda turpmāko. Kā izriet no lietas materiāliem, tad bāriņtiesa 2018.gada 9.janvārī, atbildot uz pieteicēja iesniegumu, norādījusi, ka 2018.gada 3.janvārī iesniegtās piezīmes pie sēdes protokola netiks pievienotas procesuālā termiņa nokavējuma dēļ *(lietas 125.lapa)*.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumu Nr.1037 „Bāriņtiesas darbības noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi) 60.punkts noteic, ka par bāriņtiesas sēdes gaitu rakstāms sēdes protokols. Protokolu paraksta sēdes vadītājs un sekretārs ne vēlāk kā trīs darbdienu laikā pēc bāriņtiesas sēdes. Savukārt minēto noteikumu 64.punkts noteic, ka personas, kuras ir piedalījušās bāriņtiesas sēdē, triju darbdienu laikā no protokola parakstīšanas dienas var iesniegt rakstveida piezīmes par protokolu, norādot tajā pieļautās nepilnības un neprecizitātes.

Tā kā bāriņtiesas sēde notika 2017.gada 19.decembrī, tad attiecīgi sēdes protokols bija parakstāms līdz 2017.gada 22.decembrim (2017.gada 23. – 26.decembris bija brīvdienas), bet piezīmes pie protokola iesniedzamas līdz 2017.gada 29.decembrim.

Kā izriet no bāriņtiesas 2018.gada 9.janvārī sniegtās atbildes pieteicējam, tad bāriņtiesas sēdes protokols parakstīts 2017.gada 22.decembrī. Savukārt atbilstoši lietas materiāliem piezīmes pie protokola iesniegtas vien 2018.gada 3.janvārī, proti, nokavējot tiesību normā noteikto procesuālo termiņu. Kā izriet no MK noteikumiem, tad tajos nav noteikts, kā jārīkojas bāriņtiesai, ja piezīmju pie protokola iesniegšanas termiņš ir nokavēts. Tomēr, kā izriet no MK noteikumu 65.punkta, iesniegtās piezīmes sēdes vadītājs izskata triju darbdienu laikā un, ja piekrīt piezīmēm, tad apliecina to pareizību un pievieno tās bāriņtiesas sēdes protokolam. Līdz ar to secināms, ka gadījumā, ja persona iesniedz piezīmes pie protokola, ievērojot procesuālo termiņu, ne visos gadījumos piezīmes būs pievienojamas administratīvās lietas materiāliem. Tādējādi vēl jo vairāk, ka nokavēts tiesību normā noteiktais procesuālais termiņš, iestādei ir tiesības nepievienot piezīmes pie sēdes protokola. Tādējādi tiesa atzīst, ka bāriņtiesa pamatoti atteica pievienot pieteicēja piezīmes pie protokola. Secīgi nav konstatējams procesuāls pārkāpums.

[15] Pieteicējs pieteikumā ir lūdzis atlīdzināt viņam morālā kaitējumu 500 *euro* un mantiskos zaudējumus 300 *euro*

Administratīvā procesa likuma 92.pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību. Tiesības administratīvā procesa kārtībā prasīt atlīdzinājumu attiecināmas arī uz gadījumiem, kad zaudējumi vai kaitējums nodarīts ar iestādes vai izpildiestādes (izņemot gadījumu, kad izpildiestāde ir tiesu izpildītājs) nepamatotu rīcību administratīvā procesa izpildes stadijā.

Tātad mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanas priekšnosacījums ir prettiesiska administratīvā akta vai faktiskās rīcības esība, proti, ir jābūt tiešai cēloņsakarībai starp nodarīto kaitējumu un izdoto lēmumu vai veikto faktisko rīcību.

Tā kā konkrētajā gadījumā tiesa nekonstatēja Lēmuma prettiesiskumu, pieteicēja pieteikums daļā par mantisko zaudējumu un morālā kaitējuma atlīdzināšanu ir noraidāms.

[16] Ievērojot ekonomijas principu, tiesa ir uzklausījusi visus pieteicēja argumentus, taču spriedumā izvērtējusi tikai tos, kuriem ir nozīme lietas izlemšanā no tiesību viedokļa.

Rezolutīvā daļa

Ņemot vērā iepriekš konstatēto un pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251.pantu un 289. – 291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

pilnībā noraidīt /pers. A/ pieteikumu par labvēlīga administratīvā akta izdošanu, ar kuru /pers. A/ tiktu piemērots iedzīvotāju ienākuma nodokļa atvieglojums /pers. E/ uzturēšanai, kā arī par morālā kaitējuma 500 *euro* un zaudējumu 300 *euro* atlīdzinājumu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese A.Pūcīte